

"Kuka olet?"

Graafisen suunnittelun opettajat pohtivat piirustaidon merkitystä sekä omalta että graafisen suunnittelun alan kannalta luonnostellessaan kuvitusta aiheeseen – Kuka olet?

Piirros – Kuka olet?

Leena: Minä olen tässä jossain valehahmossa. Ehkä ainakin osa porukasta tietää kuka minä olen kun piirrän tämmösen näin... Tämä on sellainen olento, josta olen aika intohimoisen kiinnostunut.

Silja: Hahmottelen tätä omaa olemusta, johon tulee myös sisäisiä tuntemuksia. Eli pohdiskelen aina kysymyksiä. Tämä käsi nyt kääntyi väärinpäin mutta se voi olla myöskin metaforisesti ajateltu: koetan aina löytää uusia näkökulmia ja varoa sitä, etten rutinoitu vanhaan.

Lintuja on minulla alkanut olla noissa vapaissa kuvituksissa - ja erityisesti kaloja. Niihin pyrin saamaan symbolisia ajatuksia.

"Kun näen viivoja tässä paperilla, mieleen tulee kysymys, voisiko se olla tuollainen vai ei. Ja sitten suttaan yli, että ei ainakaan tuo. Tuo on nähty jo."

– Silja

Mirja: Minä en tee silleen taidetta, että asettuisin vaikka maalaamaan öljyväreillä. Olen ideoiden nopea piirtäjä ja piirroksista ei välttämättä muut saa selvää. Eniten omaa piirtämistä kuvastaa vaikka taittopohjan suunnittelu. Suttailupiirroksset on alitajunnan virtaa. Alan piirtelemään. Kuuntelen ja keskityn paremmin kun piirrän samalla.

Pitääkö graafikon osata piirtää?

Leena: Minun mielestä kyllä. Opiskelijat tänne valitaankin kuvallisten tehtävien perusteella, joista kyllä kaikki eivät ole puhtaasti piirtämistehtäviä. Mutta graafikon pitää olla visuaalinen henkilö. Näin voi sanoa.

Silja: Se on ainakin etu. Kannattaa osata ilmaista ajatuksiaan visuaalisesti, koska kaikkea on vaikea pukea sanoiksi: tunnelmia, fiiliksiä. Jos vaikkapa asiakkaan kanssa keskustele ja kummallakin on mielikuva asiasta, se saatetaan sanallisesti kuvata samalla lailla mutta käsittää eri tavalla. Silloin on hyvä tehdä hahmotelmia.

Mirja: Piirtäminen on tapa ideoida, luonnostella ja sommitella. Puhutaan, että graafisessa suunnittelussa pitää olla rytmi. Piirtämällä testaan, miten tekstin ja kuvan rytmitys toimii esimerkiksi lehteä taittaessa.

Oma suhde piirtämiseen?

Leena: Ihan elämän alkumetreiltä asti piirtäminen on ollut minulle sellainen tapa rentoutua, minun tapa työstää maailmaa ja voida hyvin. Opetustyössä ehtii piirtää liian vähän. Toisten piirustuksia kerkeää katsoa ja sekin on nautinnollista. Mutta sitten kun on loma ja aikaa tehdä kuvia, se on kuin löytäisi taas jonkin omasta itsestä puuttuvan palasen.

Silja: Minulle piirtäminen on ajatusten, paperin ja käden kanssa keskustelua. Siinä pyöritellään erilaisia ajatuksia. Kun näen viivoja tässä paperilla, mieleen tulee kysymys, voisiko se olla tuollainen vai ei. Ja sitten suttaan yli, että ei ainaakaan tuo. Tuo on nähty jo.

Mirja: Suunnittelutyössä käytän piirroksia esimerkiksi logojen, sivupohja- ja nettisivusuunnitelmien luonnosteluun. Minulle kynä ja paperi ovat nopein tapa testata, miten eri elementit ja jaottelut toimivat suunnitelmissa. Minä en välttämättä rajoita piirtämistä yhdelle paperille. Liimaan päälle ja aloitan uudestaan. Siitä voi tulla sitten ihan mitä vain. Kuvasuunnittelussakin on hirveän näppärää tehdä piirroksia. Mainoskuvauksen voi luonnostella vaikkapa storyboardina. Logosuunnittelun aloitan hahmottelemalla muotoa, liikettä ja elementtejä piirroksena.

Onko piirustus koskaan valmis?

Leena: Joskus se on valmis. Itse asiassa nytkin mietin, että jatkanko enää tätä pikapiirustusta vai jätänkö tähän. Piirustus on monesti kauneimmillaan silloin kun se on vähän kesken. Piirustuksen ja kuvan pitää olla jotain, jonka katsoja itse täydentää. Ehkä liian valmis kuva on sellainen, jossa kaikki on pureskeltu katsojalle valmiiksi.

Silja: Toivottavasti ei ole, vaan se jää hedelmällisesti kesken, että katsoja täydentää kuvan mielessään. Niin että siihen tulee semmoista mukavaa monimerkityksellisyyttä. Tai ainakin piirustus täytyy osata lopettaa ajoissa, jotta se jää tuoreeksi. Itse en tykkää, että nyhrätään yksityiskohtia kovin pikkutarkasti. Se voi viedä huomion joltain olennaiselta viestiltä, joka tulisi pelkistetystä piirroksessa paremmin esille. Mutta toki ymmärrän, että viimeisteltyjä kuvia tarvitaan moneen käyttökohteeseen. Ehkä piirtäminen on liikkumista erilaisten mahdollisuuksien maastossa.

Mirja: Ei tämmöiset suttailupiirrokset ole koskaan valmiita. En muista koska viimeksi olisin piirtänyt tai maalannut mitään oikeasti. Lopulliset työt teen yleensä tietokoneella.

Mitä teit ennen Rovaniemelle tuloa?

Leena: Lukion jälkeen opiskelin kirjallisuutta ja taidekasvatusta Jyväskylässä. Palasin sitten takaisin kotikonnuille tänne Rovaniemelle. Opiskelin vielä graafikoksi. Olen työskentellyt opettajana.

Silja: Työskentelin suunnittelijana (AD) mainostoimistoissa Helsingissä ja Kuopiossa.

Mirja: Olen välillä piipahtanut maailmalla, mutta suurimmaksi osaksi aikuisiästä olen asunut Rovaniemellä. Olen työskennellyt Rovaniemellä graafikkona ja tuotanto-AD:na mainostoimistoissa. Ennen opettajan pestiä työskentelin helsinkiläisessä toimistossa graafikkona. Silloinkin asuin Rovaniemellä ja kävin viikolla pyörähtämässä etelässä ja tein myös etätoita.

"Olen joutunut haastamaan itseäni siinä, mitä olen vähän väistellyt koko elämän ajan, eli toimimaan opettajana. Nyt olenkin tosi tyytyväinen siihen, mitä teen."

– Leena

Miten olet epäonnistunut urallasi?

Leena: Ehkä sillä tavalla, että en tällä hetkellä toimi kuvantekemisen ja graafisen suunnittelun tekemisen parissa ihan siten kuin haaveena oli. Toisaalta olen joutunut haastamaan itseäni siinä, mitä olen vähän väistellyt koko elämän ajan, eli toimimaan opettajana. Nyt olenkin tosi tyytyväinen siihen, mitä teen.

Silja: Minusta aika onnistuneesti siinä mielessä, että jälkepäin ajateltuna epäonnistuminen kasvattaa sitkeyttä koettaa uudestaan. Ehkä olisi vaarallista, jos aina onnistuisi kympin arvoisesti, ei kehittyisi enää. Ajattelen, että on vain eriasteista onnistumista, ja sitä paitsi olen huomannut, että arviokin on aina jonkun mielipide. Alkaisi tulla paineita, että jatkossakin pitää olla täydellinen.

Mirja: En koe, että olisin mitenkään epäonnistunut urallani. Mutta totta kai jokaisessa ammatissa tulee ylä – ja alamäkiä. Se on vain normaalia elämää. Ei voi olla semmoista, että sinua koko ajan heiteltäisi käsivarsilla, että vau mahtavaa! Joskus on päiviä, jolloin kaikki menee nappiin ekalla kerralla ja joskus mikään ei onnistu. Se on vain hyväksyttävä ja mentävä eteenpäin. Parhaimmillaan epäonnistumisista oppii. Yleensä vain käy niin, että ne pienetkin epäonnistumiset muistaa paremmin kuin onnistumisen tuntemukset. Ihan turhaan.

Onko sinua kusetettu ja miten graafisen suunnittelun alalla?

Leena: Kokemus kusetetuksi tulemisesta liittyy monesti graafikon ensimmäisiin työelämäkokemuksiin. Ehkä sitä pitäisi enemmän tuoda meidän koulutuksessa esille, miten esimerkiksi hinnoitellaan oma työ. Se on vähän kahtalainen juttu, koska jos toimit freelancerinä ja hinnoitteleet liikaa, sinulla ei ole asiakkaita. Mutta silti joku järki ja ammattilypeys pitäisi löytyä.

"Tämä on ihan samanlaista työtä kuin muutkin työt. Täytyy huolehtia omista oikeuksistaan"

Silja: Useat graafikot kokevat aluksi tulevansa hieman kusetetuksi kunnes oppivat pelinhengen.

On varmastikin tullut tehtyä erityisen halvalla, jos hinnan on nopeasti ilmoittanut. Yleensäkin minun on vaikea kieltäytyä tarjotuista tehtävistä. Mutta vahingosta viisastuu.

– Mirja

Mirja: En koe, että olisi viilattu linssiin. Freelancerina toimiessa on tärkeää sopia ennakkoon, mitä työhön kuuluu. Ei voi teettää määrättömästi hommia. Graafikon täytyy uskaltaa ottaa asia esille ja sopia se. Tämä on ihan samanlaista työtä kuin muutkin työt. Täytyy huolehtia omista oikeuksistaan.

